

Toiveikkaampi tulevaisuus – Nuorten talousosaamisbarometrin julkistustilaisuus

OP Ryhmä, Helsingin yliopisto ja Jyväskylän yliopisto
1.10.2024

Toiveikkaampi tulevaisuus – Nuorten
talousosaamisbarometrin julkistustilaisuus 1.10.2024

Ville Lehtinen

pankinjohtaja
OP Uusimaa

© OP Ryhmä / OP-Julkinen

Toiveikkaampi tulevaisuus – Nuorten
talousosaamisbarometrin julkistustilaisuus 1.10.2024

Hannakaisa Länsisalmi

henkilöstöjohtaja
OP Ryhmä

© OP Ryhmä / OP-Julkinen

Toiveikkaampi tulevaisuus – Nuorten
talousosaamisbarometrin julkistustilaisuus 1.10.2024

Johanna Mäkelä

ruokakulttuurin professori ja kasvatustieteellisen
tiedekunnan varadekaani

Helsingin yliopisto

© OP Ryhmä / OP-Julkinen

Toiveikkaampi tulevaisuus – Nuorten
talousosaamisbarometrin julkistustilaisuus 1.10.2024

Terhi-Anna Wilska

professori
Jyväskylän yliopisto

Julia Nuckols

tutkija
Helsingin yliopisto

A young woman with freckles and a denim jacket is shown in profile, looking towards the right. She is wearing a light-colored hoodie under the denim jacket. The background is a blurred city street with other people walking. The lighting is warm, suggesting late afternoon or early morning.

Toiveikkaampi tulevaisuus — Nuorten talousosaamisbarometrin tulokset

Terhi-Anna Wilska ja Julia Nuckols

Taustatiedot

© OP Ryhmä / OP-Julkinen

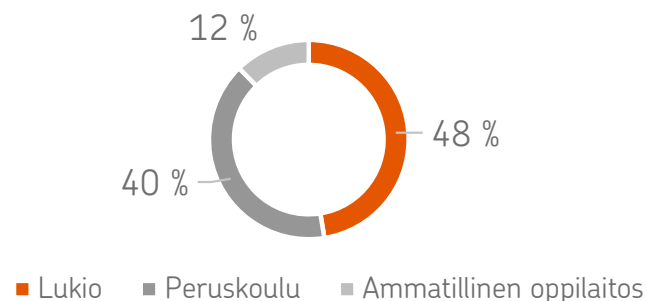
Mikä tämä tutkimus on?

- OP Ryhmän, Helsingin yliopiston ja Jyväskylän yliopiston toteuttama Nuorten talousosaamisbarometri on ensimmäinen Suomessa toteutettu barometrityyppinen kyselytutkimus, jossa kartoitetaan teini-ikäisten nuorten (15–19 v.) talousosaamista.
- Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa yhteiskunnallisesti merkittävää ja laadukasta tietoa suomalaisnuorten rahankäytöstä, taloudenhallinnan taidoista, asenteista lainaa ja velanottoa kohtaan ja näihin liittyvistä käyttäytymisestä ja asenteista.
- Tutkimusta johtivat prof. Katariina Salmela-Aro (Helsingin yliopisto) ja prof. Terhi-Anna Wilska (Jyväskylän yliopisto)
- Tutkijoina toimivat Julia Nuckols ja Sini Tiihonen ja tutkimusavustajina Niina Holmström ja Lili Vihavainen

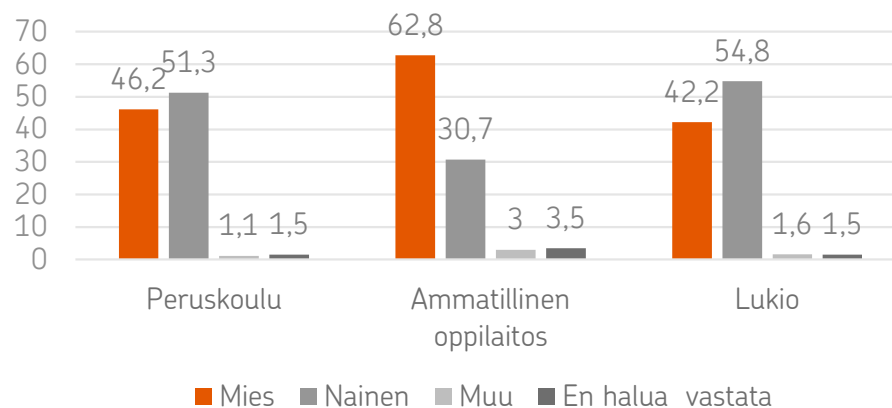
Vastaajaprofiilit

- Keväällä 2024 toteutettuun kyselytutkimukseen osallistui 1886 oppilasta 72:sta oppilaitoksesta
- Ammattioppilaitoksia on suhteellisesti vähemmän kuin lukioita ja peruskouluja, mikä johtuu aineiston keruuajankohdasta
- Koko aineistossa vastaajien ikä- ja sukupuolijakauma on tasainen
- Alueellisesti otos on valtakunnallisesti kattava, mutta aineiston keruutavasta johtuen ei täysin valtakunnallisesti edustava

Vastaajien kouluaste

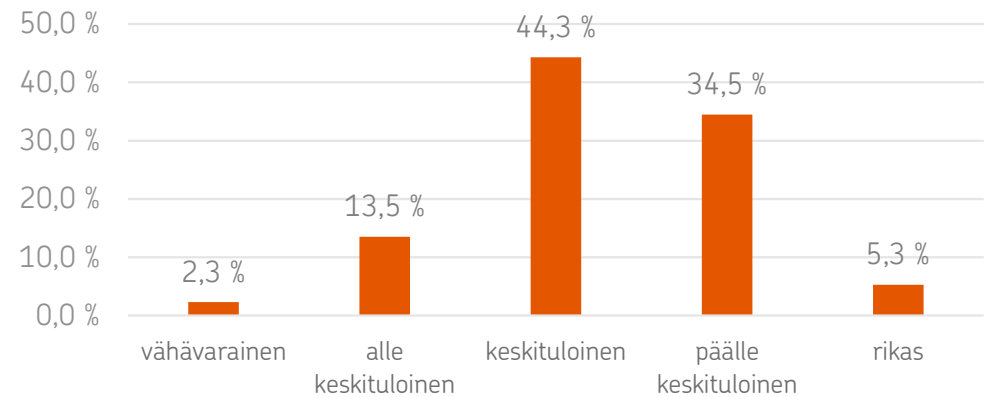

Vastaajien sukupuoli ja kouluaste

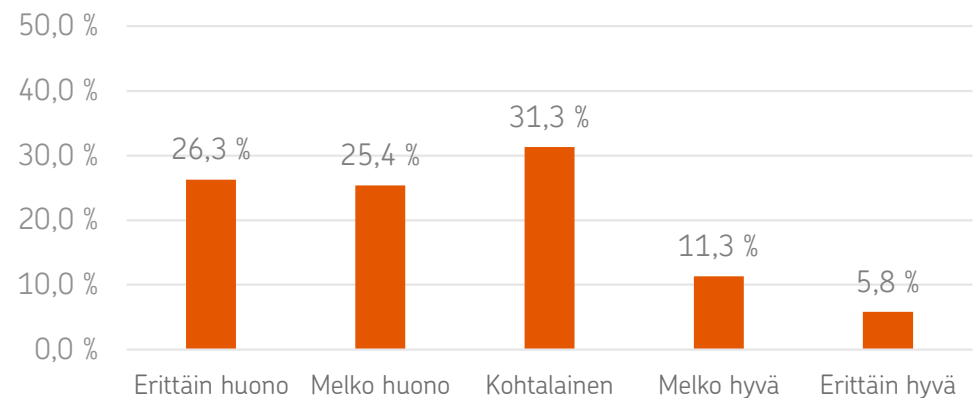

- Valtaosa kyselyyn vastanneista nuorista asui vielä vanhempiensa kanssa samassa taloudessa
- Sosioekonomiset taustatiedot sisältävät korkeammin koulutetun vanhemman koulutustason, lapsuudenperheen toimeentulon, oman taloudellisen tilanteen sekä käyttörahan määrän
- Nuorten arviot lapsuudenperheen toimeentulosta noudattavat suunnilleen normaalijakaumaa.
- Arviot omasta taloudellisesta tilanteesta painottuvat erittäin huonon ja kohtalaisen välille.

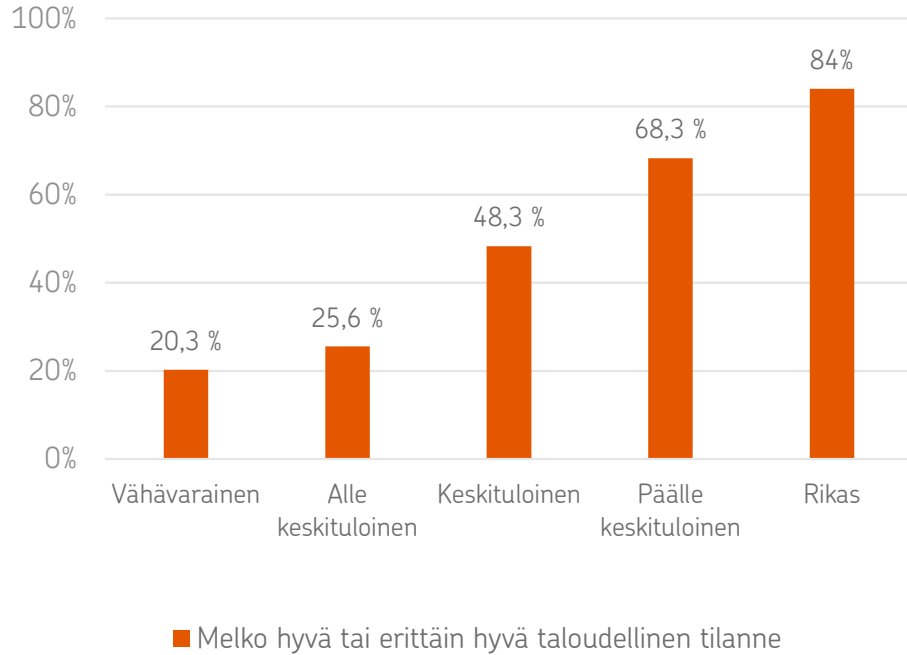
Perheen toimeentulo lapsuudessa

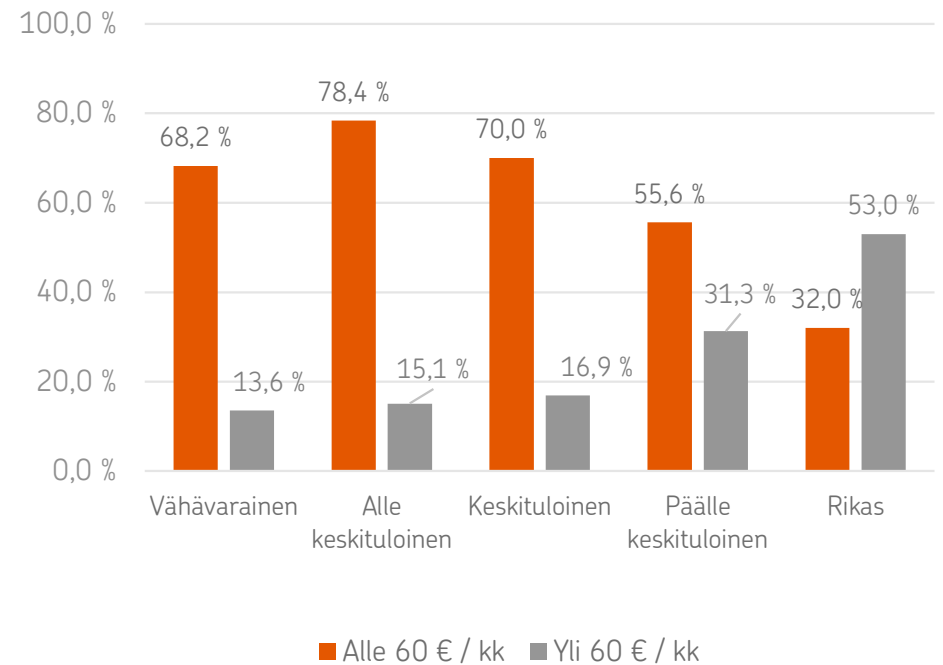
Arvio omasta taloudellisesta tilanteesta

Perheen tulotason suhde omaan koettuun taloudelliseen tilanteeseen (melko hyvä tai erittäin hyvä %)

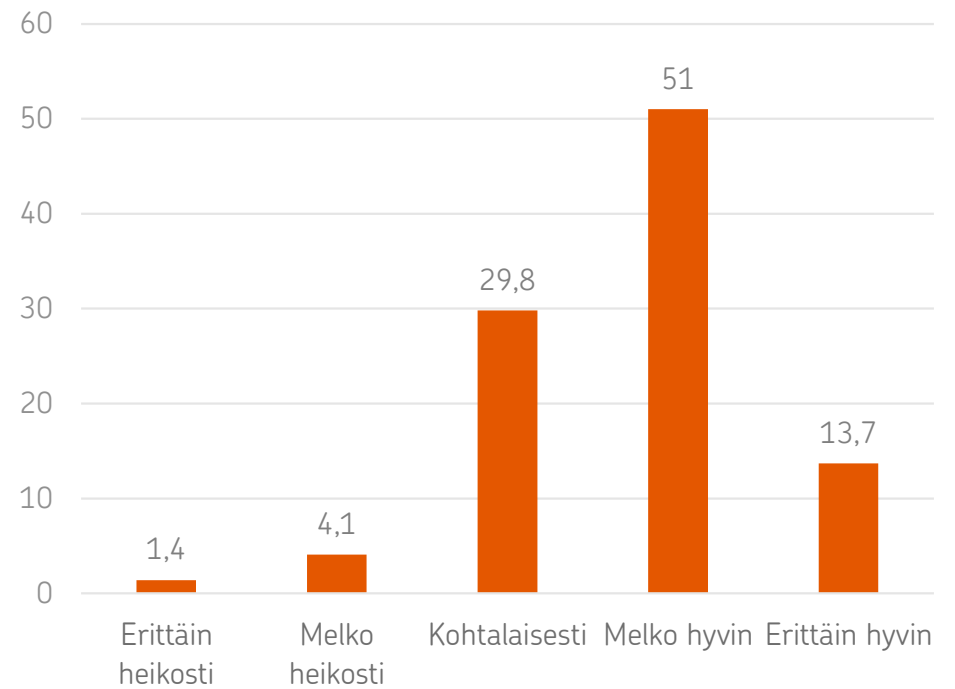
Perheen tulotason suhde säännöllisen käyttörahan määrään

© OP Ryhmä / OP-Julkinen

“Menestyn koulussa mielestäni”...

Nuorten arvio omasta koulumenestyksestä (1=erittäin heikosti-5=erittäin hyvin)*.

A young man with short brown hair, wearing a plaid shirt and a black backpack, is smiling and looking towards a young woman with large, curly brown hair. They are on a staircase with wooden railings. The background consists of large windows with wooden frames, letting in bright light. The overall atmosphere is bright and positive.

Nuorten talousosaaminen

Nuorten talousosaaminen

- Kysyimme vastaajilta talousosaamista mittaavia kysymyksiä, jotka laadittiin soveltuvin osin OECD:n International Network on Financial Educationin (INFE) luoman mallin mukaan.
- Nuorten talousosaamista mitattiin kysymällä muun muassa korkotasoista, inflaatiosta ja taloudellisen riskin hajauttamisesta. Kysymykset laadittiin käyttäen niin kutsuttua “Big Five”-kysymyspatteristoa mallina.
- Tämä osio koostuu vastausten perusjakaumista ja tuloksista, jotka olivat tilastollisesti merkitseviä. Perusjakaumissa oikeat vastaukset ovat kuvioissa oranssilla.

Voittajakoulut

Vastanneiden koulujen kesken seulottiin kolme parasta talousosaamisen osion oikein-vastauksien prosenttimäärien mukaan. Koska koulujen vastaajamäärät vaihtelivat, tarkastelimme sekä parhaiten menestynyttä pienen osallistujamäärän koulua (vähintään 10 vastaajaa) että kahta parhaiten menestynyttä suuren osallistujamäärän koulua (vähintään 50 vastaajaa).

Kolme parasta koulua olivat:

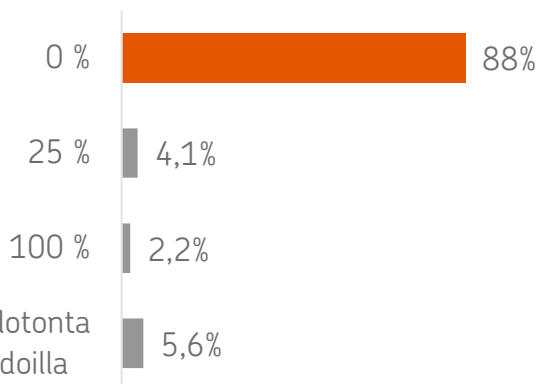
1. Lahden yhteiskoulu
2. Laihian lukio
3. Jyväskylän Lyseon Lukio

On kuitenkin huomioitavaa, että tämän tarkoitus ei ollut tehdä valtakunnallista kouluvertailua. Kaikki osallistuneet koulut suoriutuvat hyvin talousosaamista mittaavissa osioissa, mutta nämä kolme nousivat erityisesti esiin oikein-vastanneiden osuuksillaan. Onnea voittaneille!

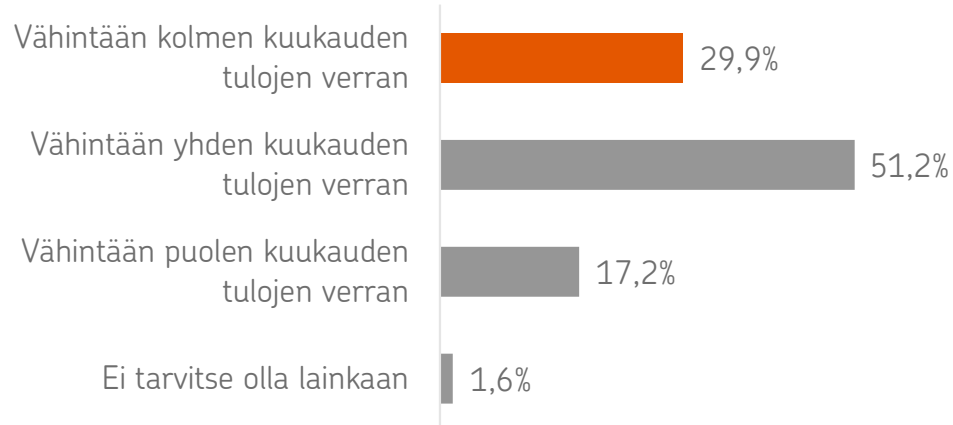

Taloulosaamista mittaavat kysymykset: koroton laina ja taloudellinen varautuminen

”Lainaat ystävällesi 25 euroa ja hän maksaa sinulle 25 euroa takaisin seuraavassa kuussa. Kuinka paljon hän maksoi korkoa lainallesi?”

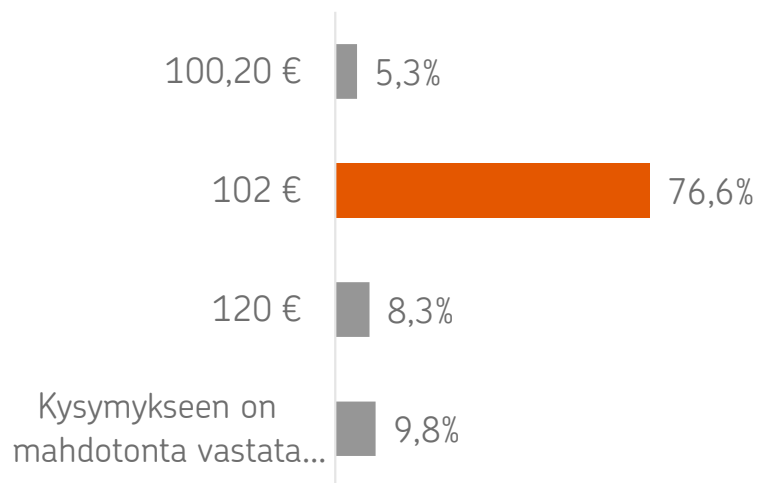

”Paljonko työssäkäyvän aikuisen kannattaa pitää säästössä rahaa esimerkiksi yllättäviä menoja varten?”

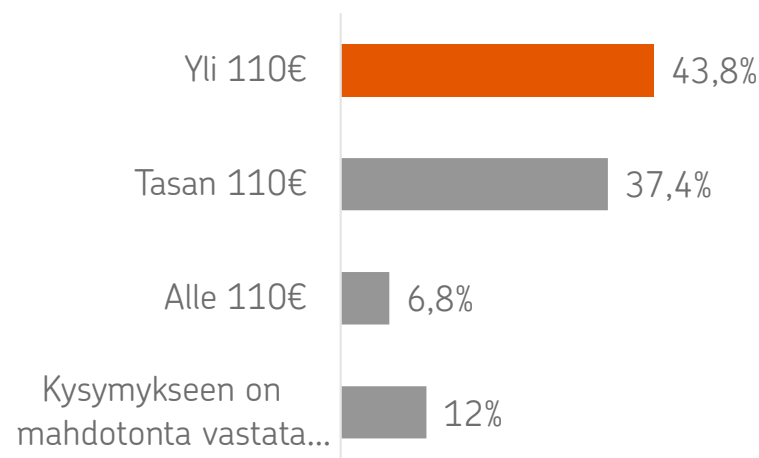

Taloulosaamista mittaavat kysymykset: korko ja korkoa korolle

”Oletetaan, että laitat 100€ säästötillille, jolla on taattu 2 prosentin vuosikorko. Kuinka paljon tillilläsi on rahaa vuoden päästä, kun tilille on maksettu korko?”.

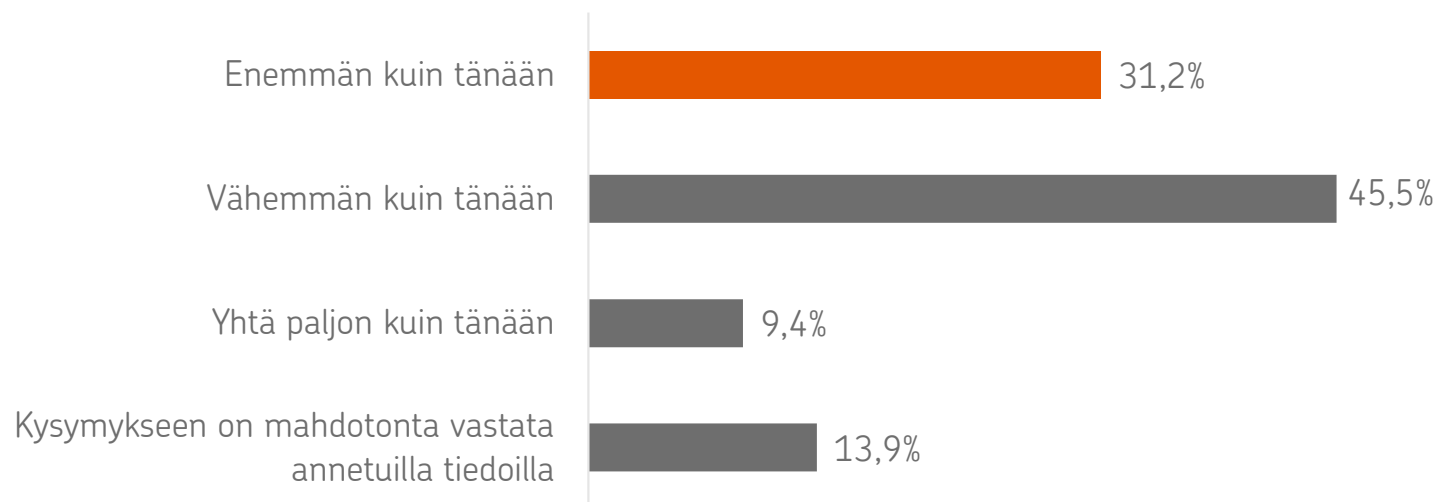

”Entä kuinka paljon tilillä on viiden vuoden kuluttua, jos et edelleenkään tee talletuksia tai nostoja, ja korko pysyy samana?”

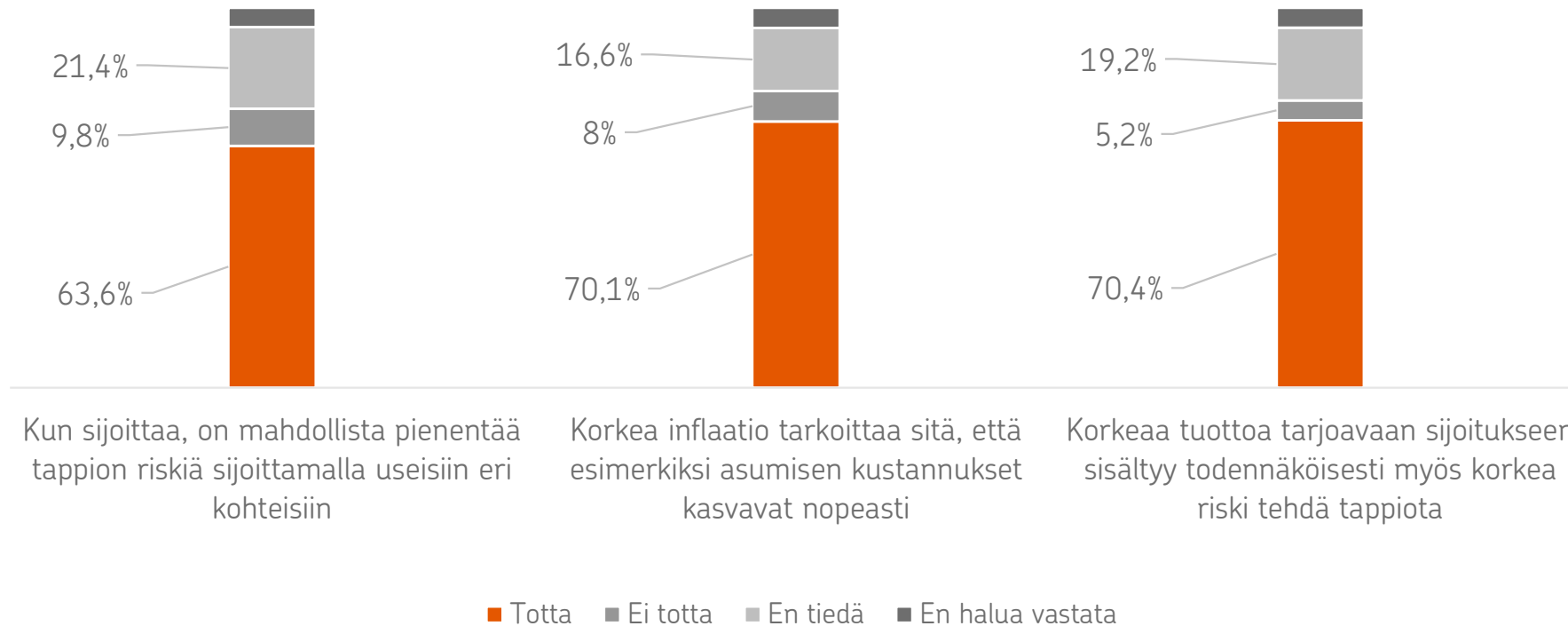

Taloustaitoja mittaavat kysymykset: korko ja inflaatio

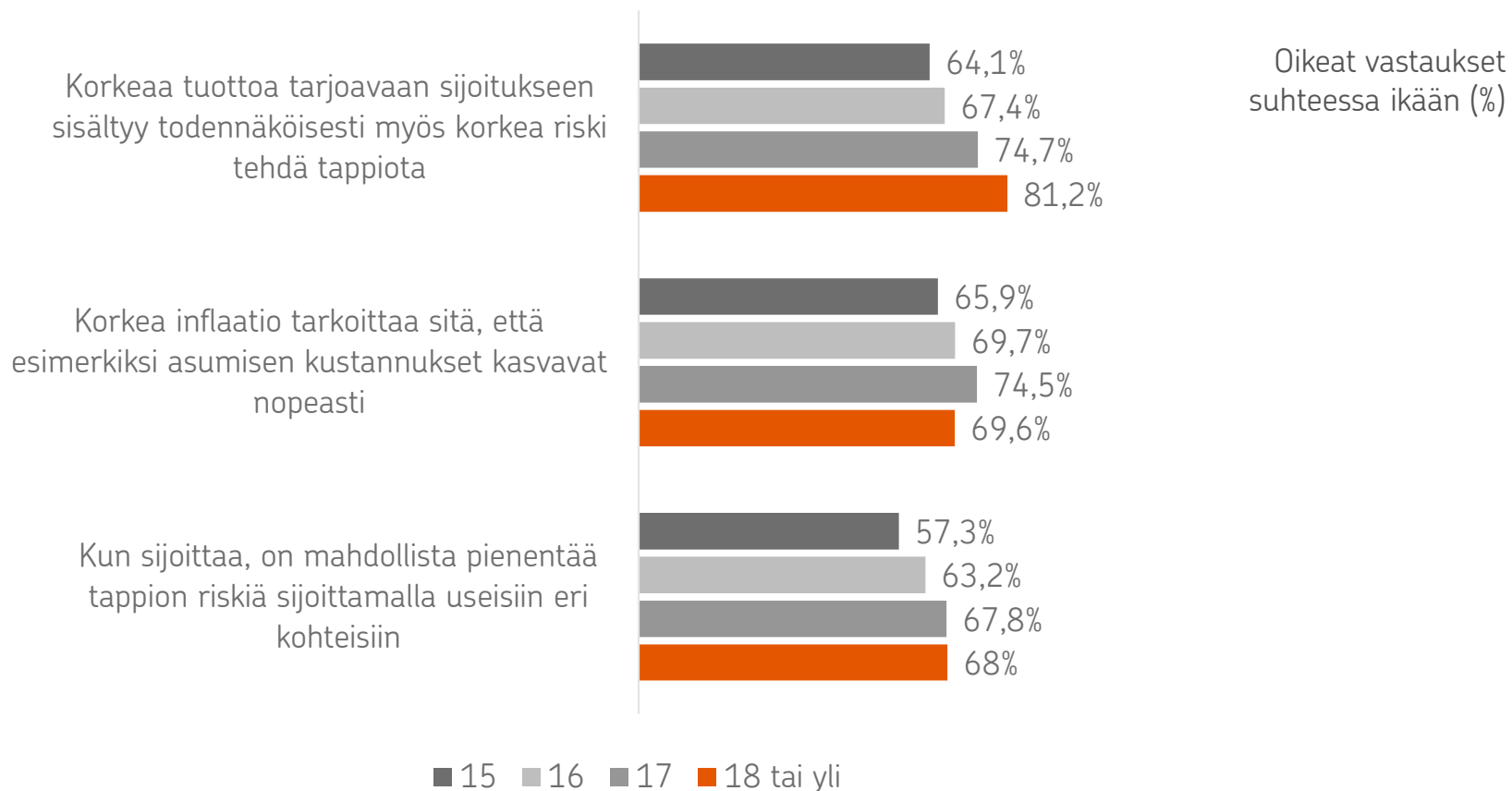
”Oletetaan, että laitat 1000 € säästötilille, jolla on taattu 2 prosentin vuosikorko. Vuotuinen inflaatio on 4 prosenttia, etkä laita tai nosta rahaa tältä tililtä. Vuoden päästä voit nostaa tililtä:”

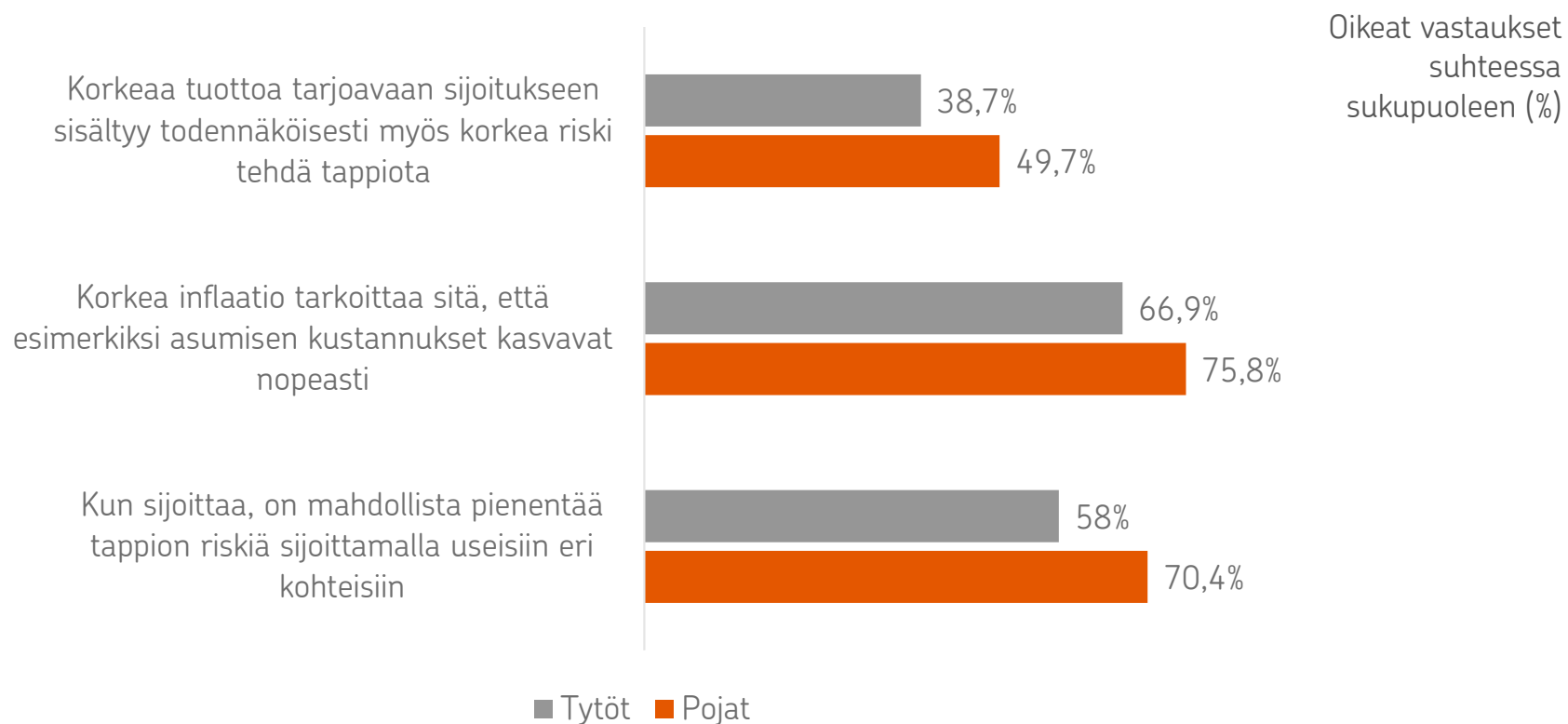
Taloulosaamista mittaavat kysymykset: inflaatio ja riskien hajauttaminen

Nuorten talousosaaminen paranee iän myötä

Poikien talousosaaminen hieman parempaa kuin tyttöjen

Vanhempien koulutustaso yhteydessä vastaajien arvioon siitä kuinka paljon säästöissä pitäisi olla rahaa (%)

■ Vähintään kolmen kuukauden tulojen verran

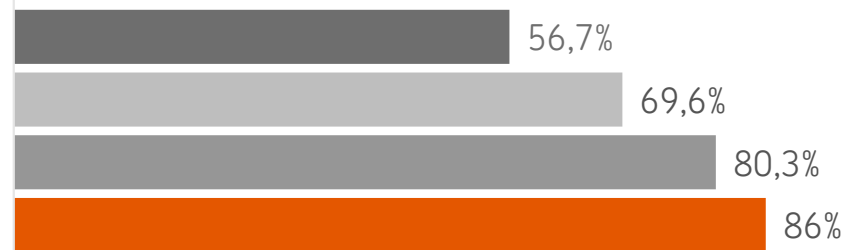
Nuorten talousosaaminen on yhteydessä koulumenestykseen

- Vastaajien arvioitu koulumenestys on selkeästi yhteydessä talousosaamisen tasoon (1= heikko koulumenestys, 5= erittäin hyvä koulumenestys).
- Ne vastaajat, jotka arvioivat oman koulumenetyksensä ”melko hyväksi” tai ”erittäin hyväksi” vastasivat todennäköisemmin oikein talousosaamista mittaaviin kysymyksiin.
- Vastaajien talousosaaminen suhteessa koulumenestykseen vaihteli jonkin verran kysymyskohtaisesti.

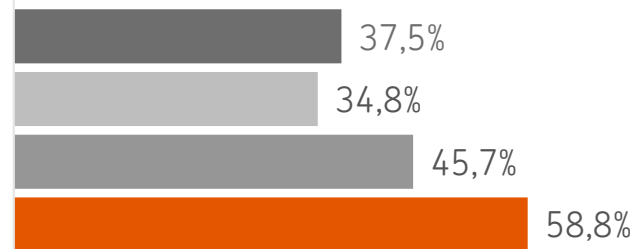

Oikeat vastaukset suhteessa koulumenestykseen (%)

Oletetaan, että laitat 100 € säästötillille, jolla on taattu 2 prosentin vuosikorko. Kuinka paljon tililläsi on rahaa vuoden päästä, kun tilille on maksettu korko?

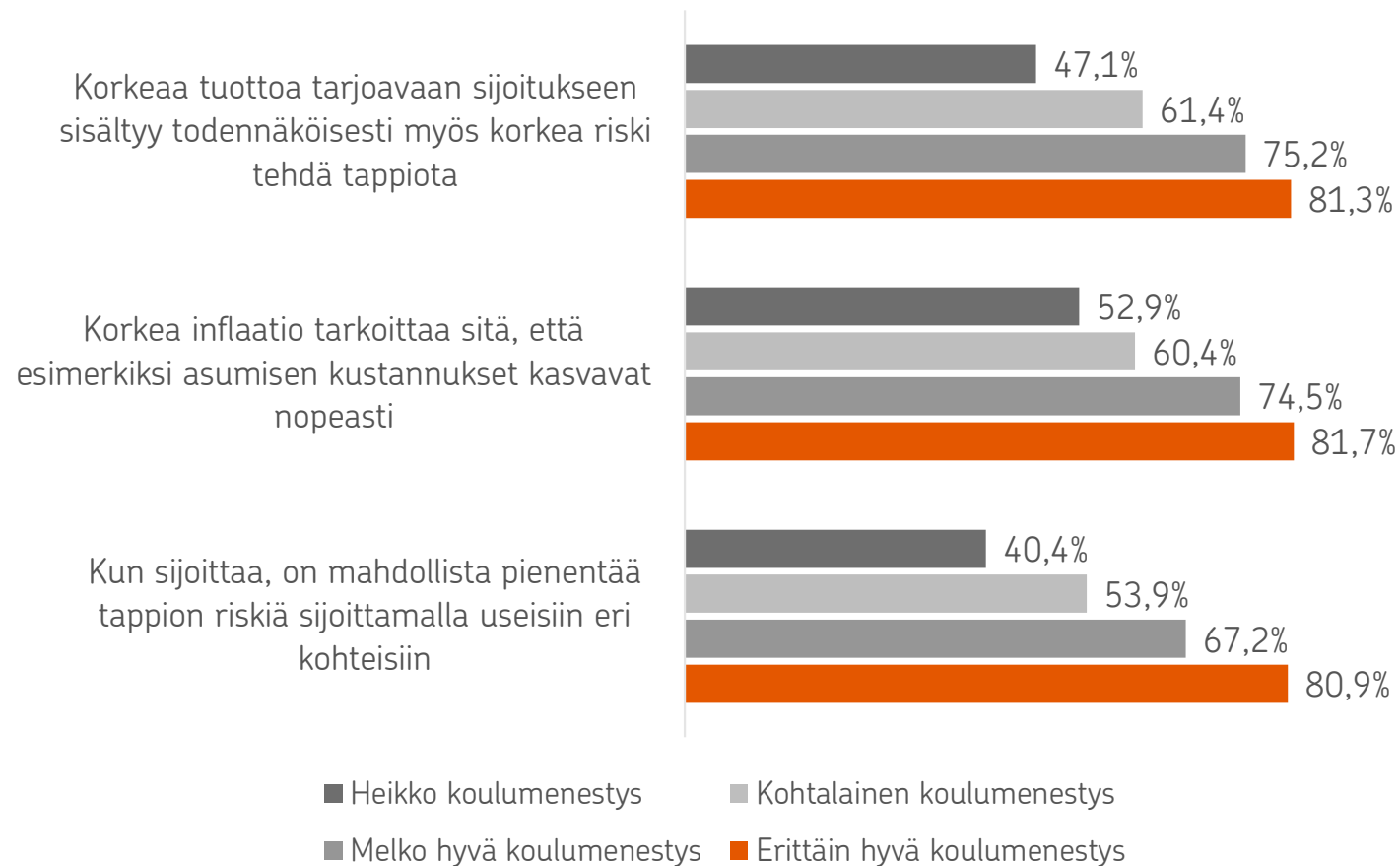

Entä kuinka paljon tilillä on viiden vuoden kuluttua, jos et edelleenkään tee talletuksia tai nostoja, ja korko pysyy samana?

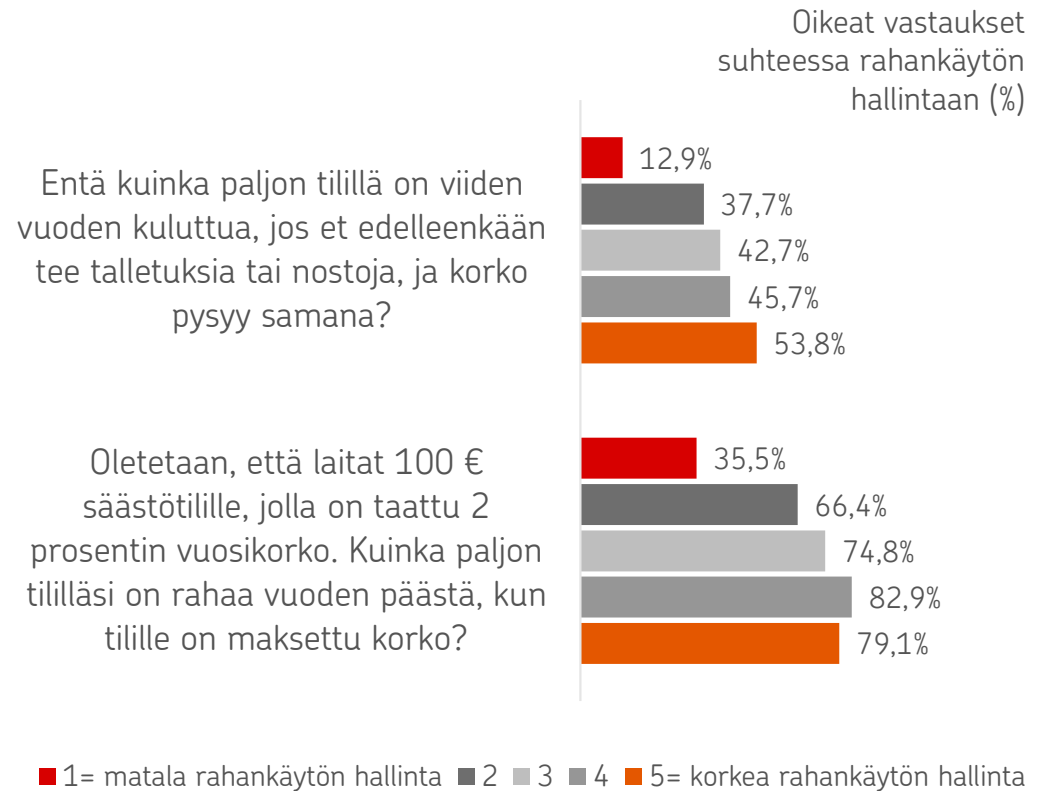
- Heikko koulumenestys
- Kohtalainen koulumenestys
- Melko hyvä koulumenestys
- Erittäin hyvä koulumenestys

Oikeat vastaukset suhteessa koulumenestykseen (%)

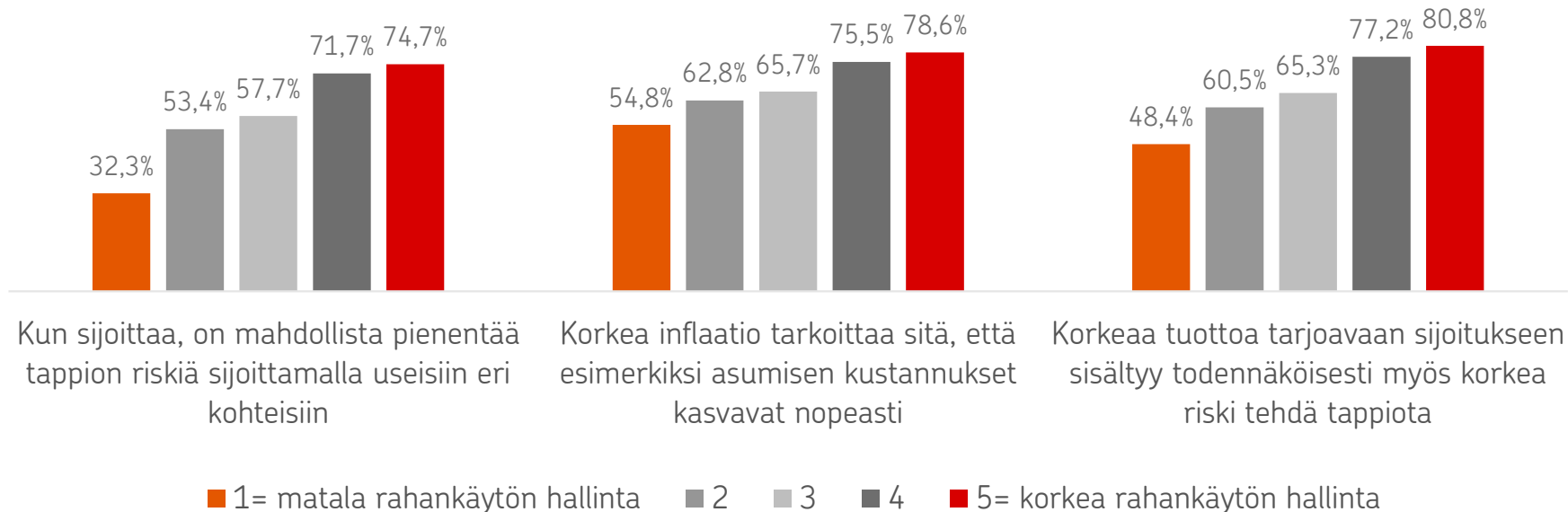
Nuorten talousosaaminen yhteydessä rahankäytön hallintaan

- Hyvä talousosaaminen on yhteydessä hyvään rahankäytön hallintaan. Rahankäytön hallintaa mitattiin usealla budjetoinnin osaamista mittaavalla väittämällä (1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä), joista tehtiin summamuuttuja:
- ”Seuraan säännöllisesti tulojani ja menoja”, ”Suunnittelen menoni huolellisesti etukäteen”, ”Osaan hallita rahankäyttöäni”, ”Jos minulla on ylimääräistä rahaa, laitan sen säästöön” ja ”Minulla on säästötavoitteita, jotta voin ostaa tiettyjä asioita tulevaisuudessa”.

Nuorten talousosaaminen yhteydessä rahankäytön hallintaan

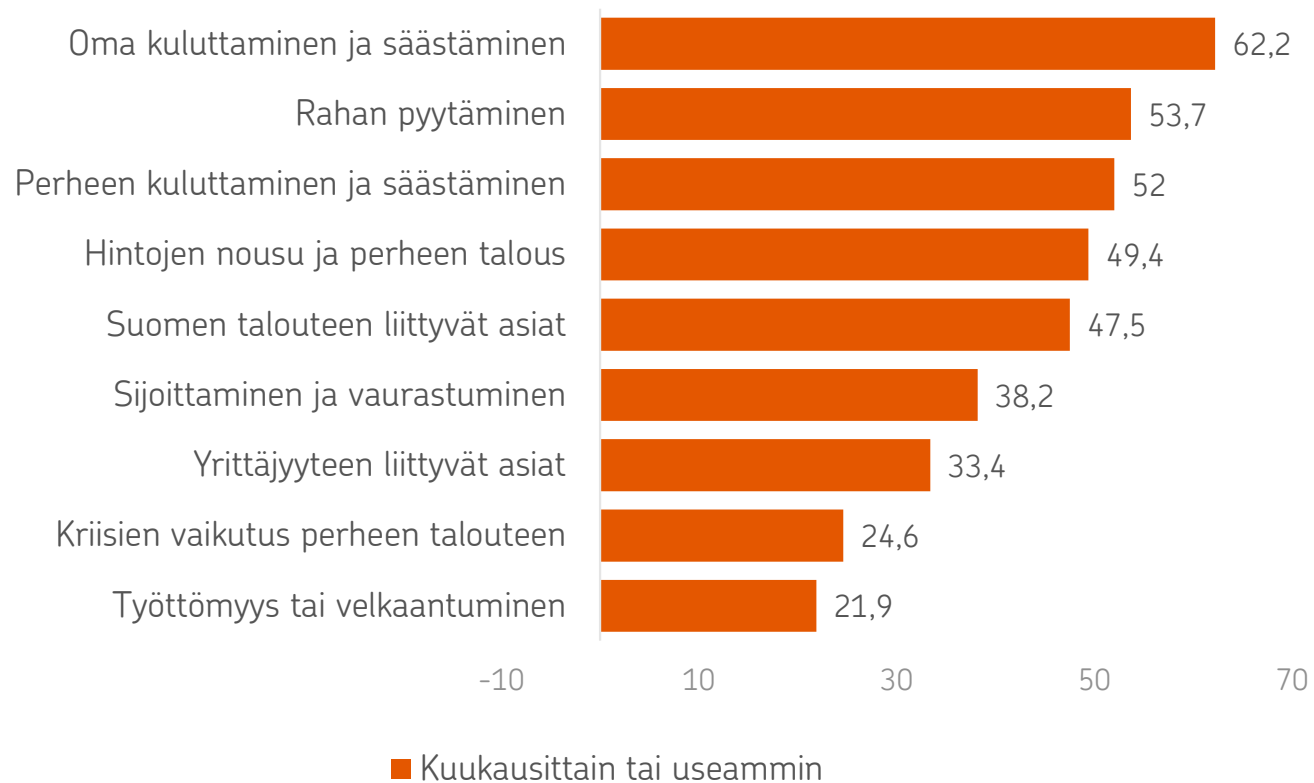
Oikeat vastaukset
suhteessa rahankäytön
hallintaan (%)

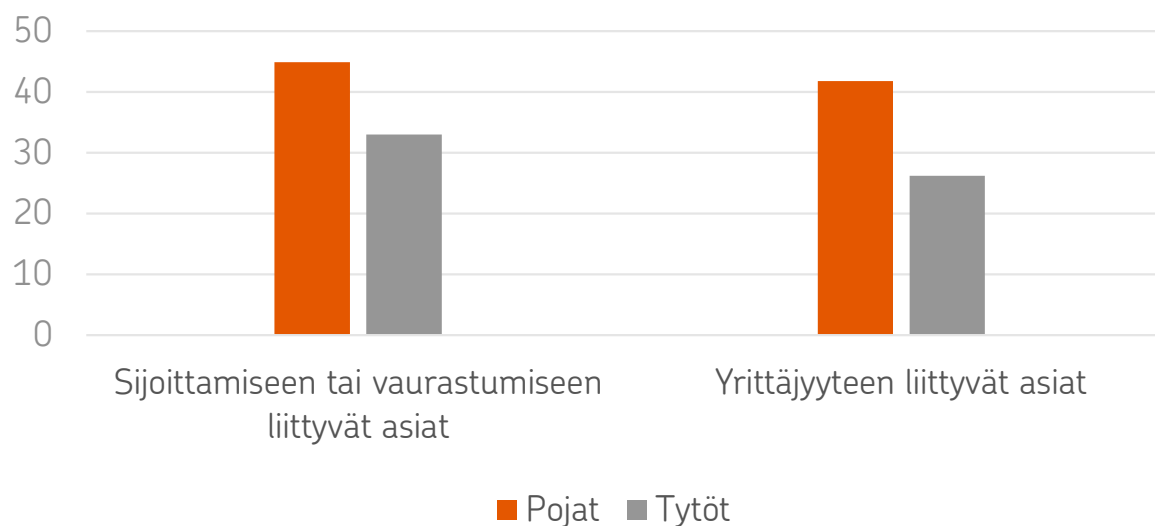
Rahasta puhuminen kotona

Kuinka usein olet puhunut vanhempiesi tai huoltajiesi kanssa seuraavista asioista viimeisen puolen vuoden aikana? (%)

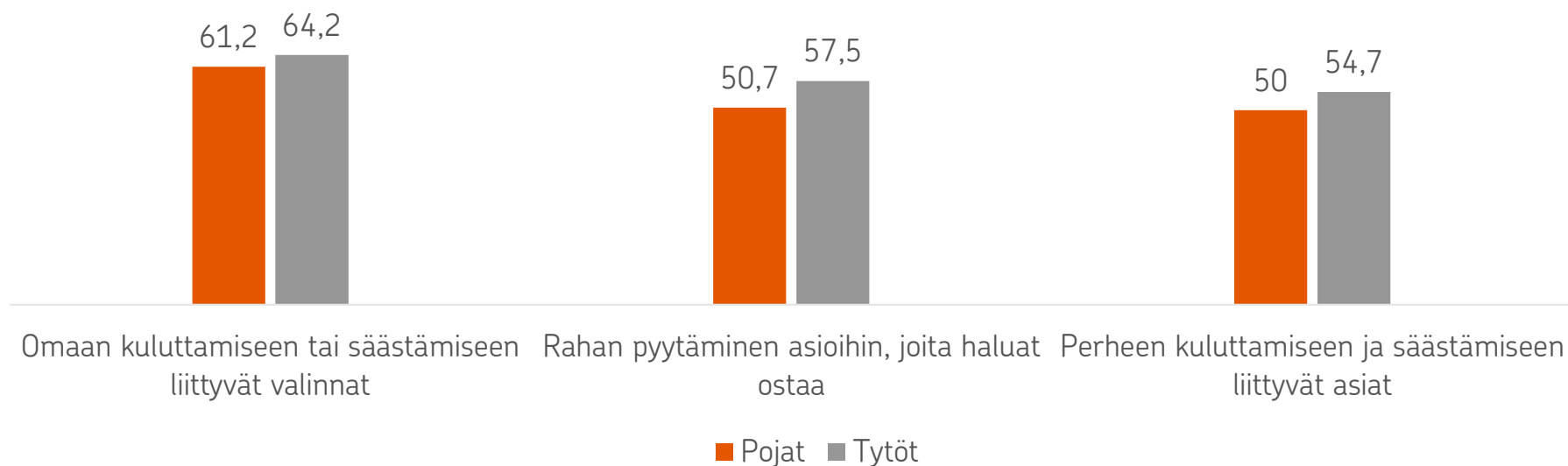
Poikien kanssa puhutaan sijoittamisesta, vaurastumisesta ja yrittäjyyteen liittyvistä asioista kuin tyttöjen kanssa

Kuinka usein olet puhunut vanhempiesi tai huoltajiesi kanssa seuraavista asioista viimeisen puolen vuoden aikana? (Kuukausittain tai useammin) (%)

Tyttöjen kanssa puhutaan yleisemmin rahan pyytämiseen tai perheen kuluttamiseen liittyvistä asioista

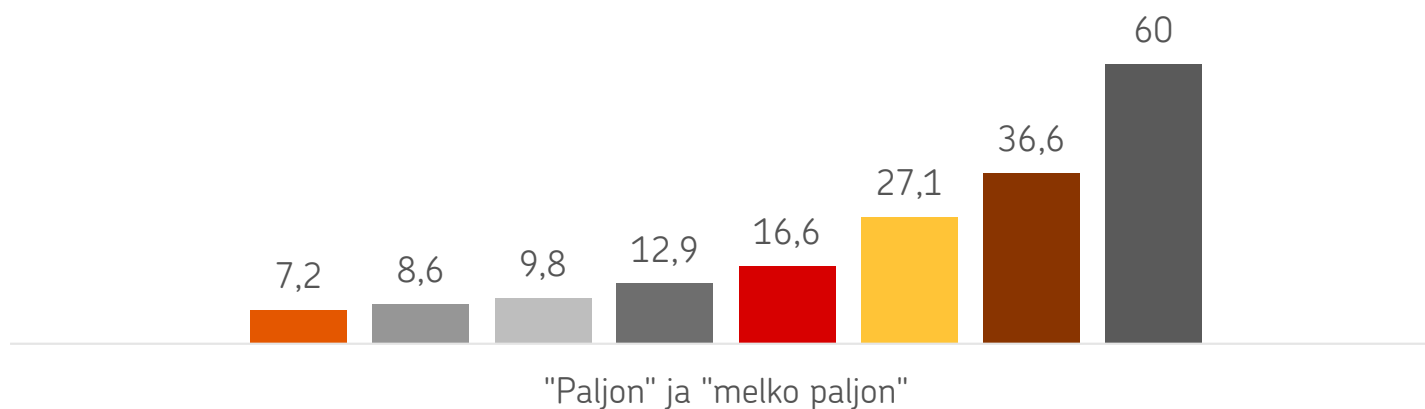
Kuinka usein olet puhunut vanhempiesi tai huoltajiesi kanssa seuraavista asioista viimeisen puolen vuoden aikana? (Kuukausittain tai useammin) (%)

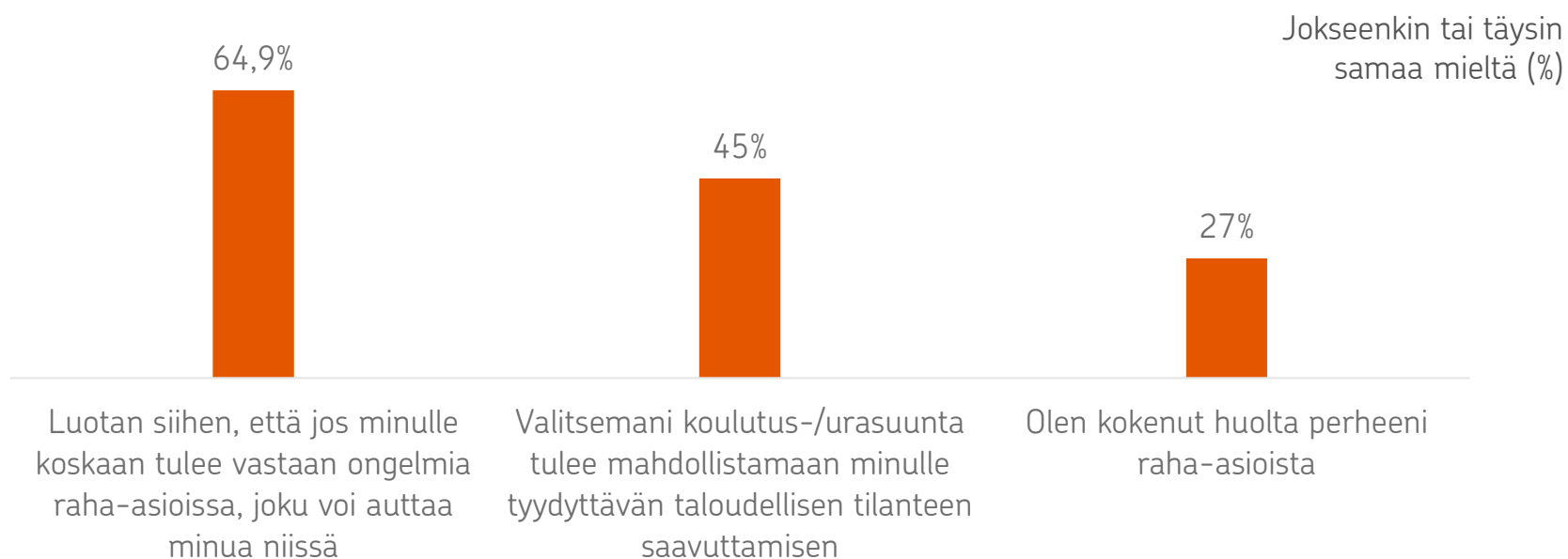
Talousoppimisen eri kanavat

Oletko saanut henkilökohtaiseen rahankäyttöön tai ohjeistusta seuraavista lähteistä? (%)

- Digitaalisista peleistä
- Koulun ulkopuolella, esim. kurssilla, harrastusryhmässä tai harrastuskerhossa
- Vapaa-ajalla luetuista tai kuunnelluista kirjoista
- Pankkini henkilökunnalta
- Pankkien nettisivuilta
- Sosiaalisen median (esim. TikTok, Instagram, Facebook, X) vaikuttajilta
- Koulussa, jonkin oppiaineen tunnilla
- Perheeltä

Nuoret luottavat avun saamiseen taloudellisissa ongelmissa, mutta yli neljännes kokee huolta perheen taloudesta

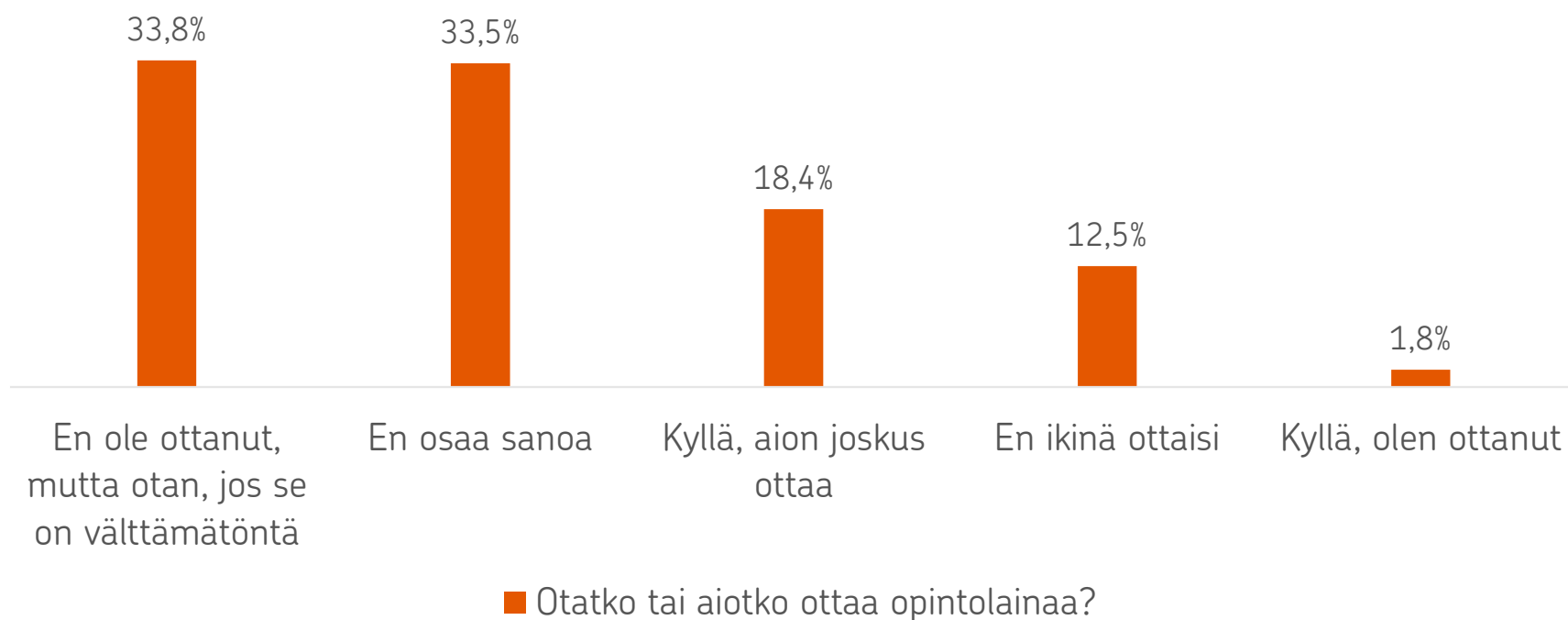

Asenteet velanottoa kohtaan

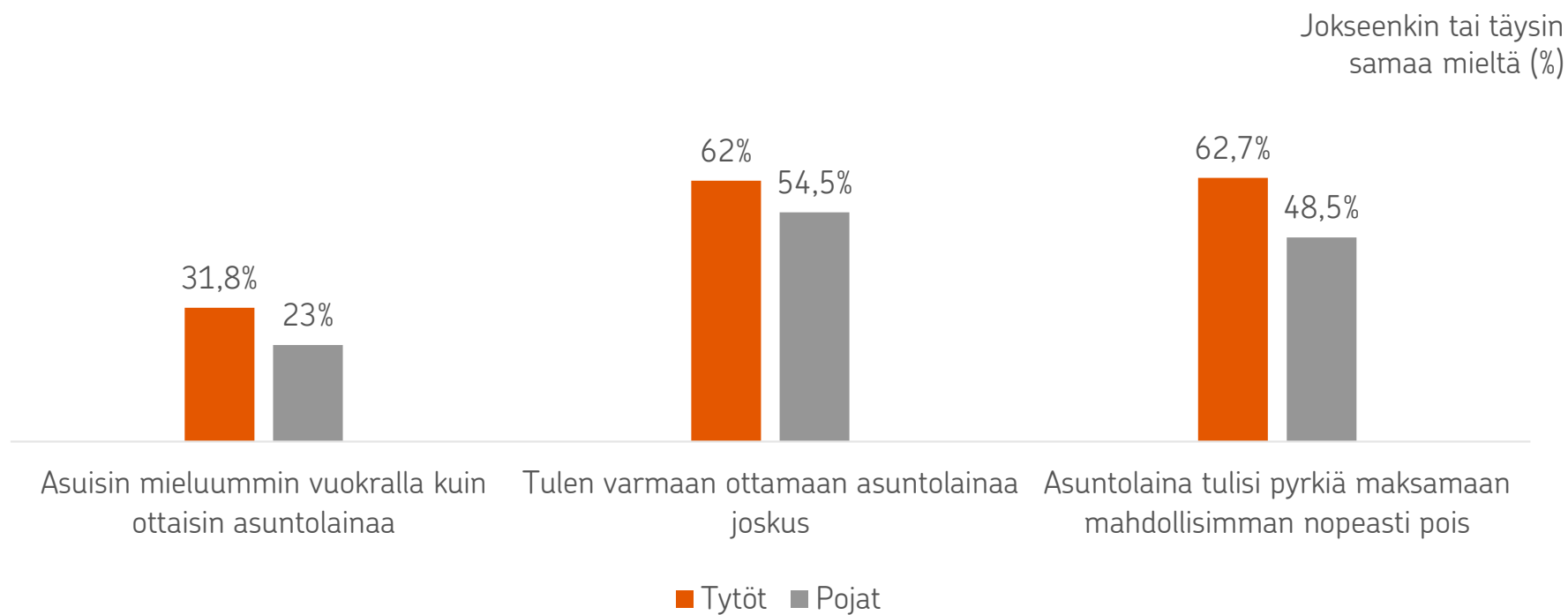
© OP Ryhmä / OP-Julkinen

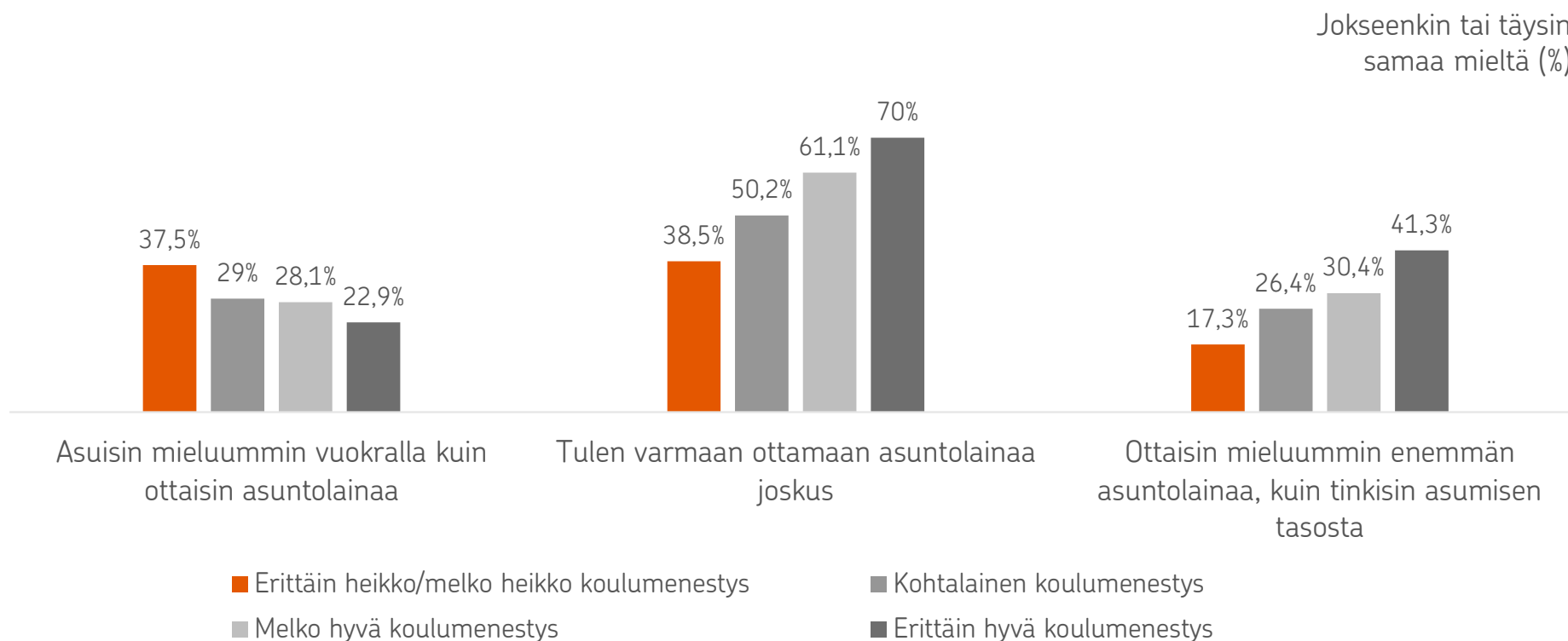
Asenteet opintolainaa kohtaan varaukselliset, moni ei osaa ottaa vielä kantaa

Asenteet asuntolainan ottamista kohtaan melko positiiviset

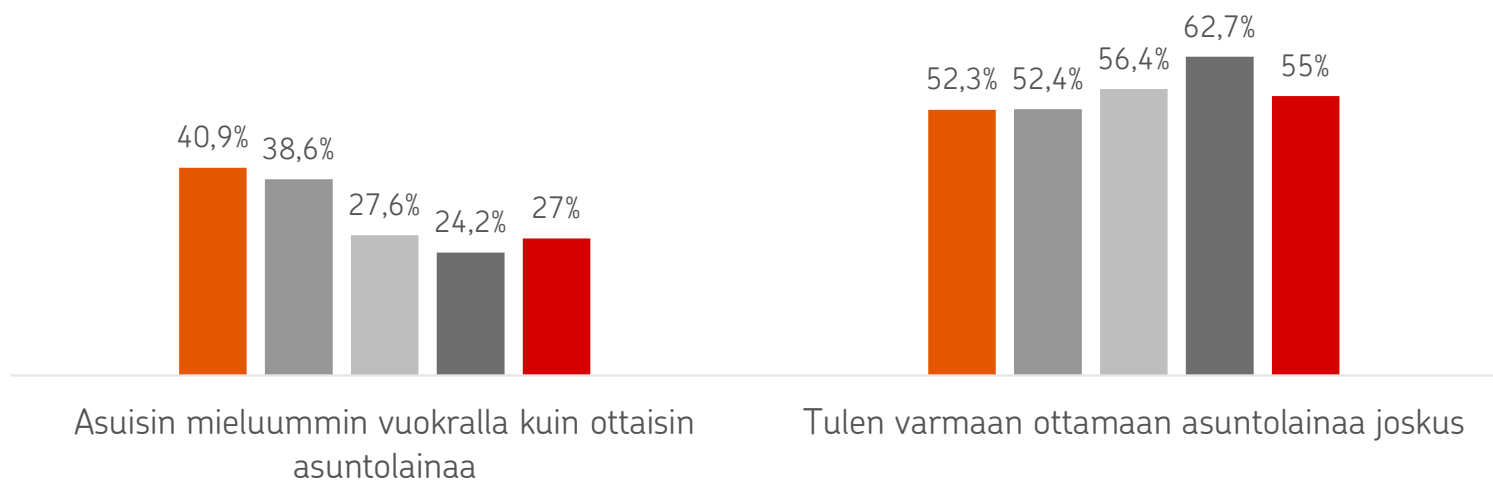

Hyvin koulussa menestyvät uskovat muita useammin ottavansa tulevaisuudessa asuntolainaa

Arvio perheen toimeentulosta oli osin yhteydessä myös asuntolainan ottamishaluihin tulevaisuudessa

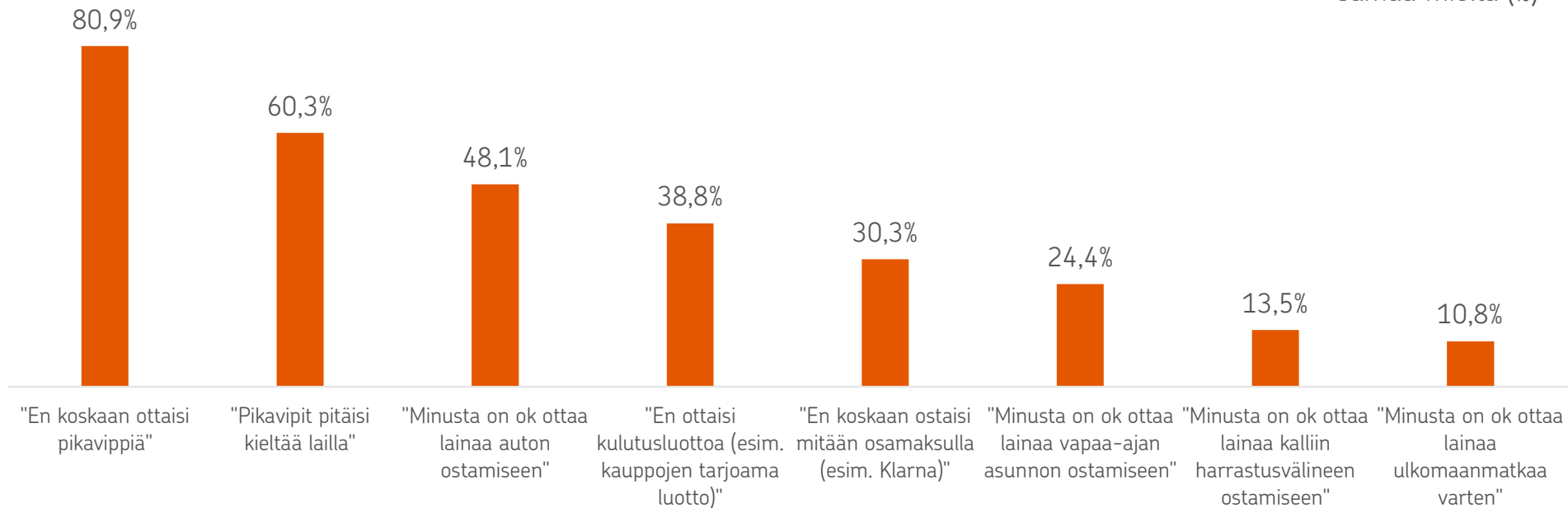
Jokseenkin tai täysin samaa mieltä (%)

■ Vähävarainen ■ Vähemmän kuin keskituloinen, mutta ei vähävarainen ■ Keskituloinen ■ Päälle keskituloinen, mutta ei rikas ■ Rikas

Nuorten asenteet pikavippejä sekä lainalla rahoitettua vapaa-aikaa kohtaan negatiiviset

Jokseenkin tai täysin samaa mieltä (%)

A photograph of two young women in profile, smiling and looking towards the right. The woman in the foreground has long dark hair styled in a braid with several loops, and is wearing a grey corduroy jacket and a smiley face earring. The woman behind her has pink hair and is wearing a pink top. They are standing outdoors with a city skyline in the background under a cloudy sky.

Nuorten kulutustyyli

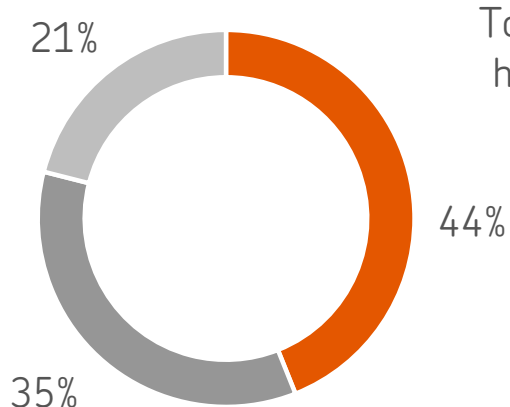
© OP Ryhmä / OP-Julkinen

Nuoret voitiin jakaa kulutusasenteidensa pohjalta kolmeen eri kuluttajatyyppiin

Todennäköisemmin tyttöjä, lukiolaisia, vähintään melko hyväksi koettu toimeentulo

Todennäköisemmin poikia, vähintään melko hyväksi koettu toimeentulo

Todennäköisemmin huonoksi tai melko huonoksi koettu toimeentulo

■ Kulutuskeskeiset ■ Säästäväiset ■ Ympäristötietoiset

Yhteenveto

- Nuorten talousosaaminen on melko hyvällä tasolla. Poikien talousosaaminen on hieman parempi kuin tyttöjen.
- Koulumenestys on yhteydessä talousosaamiseen
- Hyvä oman taloudenhallinta on yhteydessä hyvään talousosaamiseen.
- Yleisesti ottaen nuoret ovat tyytyväisiä talouden-hallintaansa. Valtaosa myös tietää, mistä saa apua taloudellisissa ongelmissa.
- Yli neljännes nuorista huolissaan perheensä taloudesta.
- Kodeissa puhutaan taloudesta, mutta ei kovin usein.
- Sosiaalisen median rooli talousoppimisessa yllättävänkin suuri.
- Kodeissa puhutaan sijoittamisesta ja vaurastumisesta enemmän poikien kuin tyttöjen kanssa.

Yhteenveto

- Nuorten suhtautuminen lainoihin ja velkaantumiseen on realistista ja kohtuullista.
- Pikavippeihin suhtaudutaan jyrkän kielteisesti ja melko negatiivisesti myös vapaa-ajan rahoittamiseen lainoilla.
- Suhtautuminen asunto- ja autolainaan on positiivista
- Merkillepantavaa on asuntolainan ottamisen suunnittelun yhteys lapsuudenperheen arvioituun varallisuuteen.
- Opintolainan ottamisen suhteen nuoret ovat epäileväisiä, mikä on yhteydessä vastaajien nuoreen ikään.
- Nuoret edustavat kulutusasenteiltaan kulutuskeskeistä, säästäväistä ja ympäristötietoista tyyliä.
- Kulutuskeskeisyys on yhteydessä huonoksi koettuun ja säästäväisyys ja ympäristötietoisuus hyväksi koettuun toimeentuloon
- Säästäväiset ovat tyypillisemmin poikia ja ympäristötietoiset tyttöjä ja lukiolaisia.

A group of young people are riding a roller coaster. In the foreground, a woman with dark hair in a grey hoodie with the number '3' on it is laughing with her arms raised. Next to her, a blonde woman in a green long-sleeved shirt is also laughing. In the background, two men are laughing and cheering. The scene is set outdoors with green foliage and a dark structure of the roller coaster.

Kiitos!

Keskusteluosio

© OP Ryhmä / OP-Julkinen

Toiveikkaampi tulevaisuus – Nuorten
talousosaamisbarometrin julkistustilaisuus 1.10.2024

Jenni Järvelä

toimitusjohtaja

Nuorten yrittäjyys ja talous NYT

© OP Ryhmä / OP-Julkinen

Keskustelijat

Ville
Lehtinen

Jenni
Järvelä

Terhi-Anna
Wilska

Janne
Poikolainen

Yleisökysymykset

© OP Ryhmä / OP-Julkinen

Kiitos!

